

tua, mel & lac sub lingua tua. Item. Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis. Et recte illa meretrix, ista autem dicitur amica sapientis, quia videlicet illa spectatōribus siue auditoribus passim placere, & semetipsam commendare gessit, ista autem non semetipsam, aut creaturam aliquam pulchram, siue appetendam, sed solum Deum pulchrum & omni affectu appetendum demonstrare intendit, & omnino nō suam, sed Dei gloriam quærit. Quid autem dicimus, artes istas in scholam illam tunc esse intromissas? Potius dici poterat cum prius nescirētur, introisse extunc intus apparuisse illas. Nam qui scienter scrutati sunt scripturas, ita inueniunt, ita experti sunt, & satis admirati, non solum, quōd illic essent, verum etiam, quōd ita dominæ sapientiæ luce & maiestate suboperta lateret, ut non facile conspici posset, quōd illic essent, penē quomodo lucente sole super terram, luna noua, itemq; luna de crepita, stellæ quoq; circa eandem cæli regio nem latent, nec vulgo videtur quōd ibi sint. Luna quippe & stellæ sole absente, & per alterum hemisphærium gyrante in altero lucet, in eodem autem hemisphærio cum sole luere non valent. Nimirum sic penē liberalis scientiæ artes in sancta scriptura cum sapientia dei quamvis simpliciter, nitere vulgo nō possunt, cum in alijs rationibus, per se plurimum lucide parere & splendore consueverint. Maxime autem idcirco nō parent cum ibi sint, quia videlicet sic illis sancta scriptura vititur, ut tamen non dicat qualiter eisdem vtendum sit. Per singulas artes ire, & pauculis, quod dictum est exemplis comprobare non pigeat.

De primarum grammaticæ & partibus eius, quod illa illa vitatur sancta scriptura, ut ne fabulam quidem prætereant, & quod prius habuerit ea, quæ se Græci auctores inuenisse gloriantur.

CAPVT XI.

Prima liberalium artium grammatica, id est, loquendi peritia sic adest, primumq; affuit in sancta scriptura siue sapientia dei, ut primordia eiusdem artis, id est, literas communes quas librarij sequuntur, quarum disciplina velut quædam grammaticæ artis infantia est, Hebræos cū lege domini per Moysen accepisse nō dubium sit. Diuisiones quoque grammaticæ artis, quæ à quibusdam triginta dinumerantur, id est, partes orationis octo, vocē articulata, syllabā, pedes, accētus, positurā, notam, orthographiā, analogiā, etymologiam, glossam, differētiā, barbarismum, solæcismum, vitia, metaplasmum, schemata tropos, proslam, metra, fabulas, historiam, de scribere ac distinguere præsentis negotij nō est, veruntamen hæc in illa contineri vel obseruari vsq; adeo verum est, ut fabulam quoque non prætereant. Fabulas autem grammatici à sando nominauerunt, quia nō sunt res factæ, sed tantum loquendo fictæ, quæ ideo

sunt adductæ, ut ficto mutorum animalium, vel etiam eorum, quæ animam non habent, inter se colloquio, imago quædam vitæ hominum nosceretur. Hac ita ille filius Hierobaal in libro Iudicum vititur. Audite me viri Sychem, ita ut audeat vos Deus. Ierunt ligna ut vngerent super se regem. Dixeruntq; oliuæ, Impera nobis. Quæ respondit. Nunquid possum deferere pinguedinem meam, quæ & dii vtuntur, & homines, & venire, ut inter ligna promouear? Dixeruntq; ligna, ad arborem ficum. Veni & super nos regnū accipe, &c. Et in Paralippomenon, cum misisset Amasias rex Iuda ad regem Israel, dicens, veni videamus nos mutuo, ille remisit nuncios, dicens. Carduus qui est in Libano, misit ad cedrum Libani, dicens. Da filiam tuam, filio meo uxorem. Et ecce bestia, quæ erant in sylua transierunt, & conculcauerunt carduum. Schemata quoq; quod nomen græcum, nos habitum, vel formam, vel figuram recte nominamus, quia per hæc quodammodo vestitur & ornatur oratio, cognoscere licet in sancta scriptura passim reperiri, ut est illud in Psalmo. Fundamenta eius in montibus sanctis, diligit dominus portas Siō. Hoc schema prolepis, id est, præoccupatio siue præsumptio dicitur, quando ea, quæ sequi debent anteponuntur. Ante enim posuit, Eius, dicendo: Fundamenta eius, & postea, cuius, id est, domini subiungendo, diligit dominus Sic & cætera schemata siue schematis species in sancta scriptura sparsim inueniuntur. Et quidem gloriantur Græci talium se figurarū siue troporum fuisse repertores, sed cum sancta scriptura cæteris scripturis omnibus non solum auctoritate, quia diuina est, vel vilitate, quia ad vitam ducit æternam, sed & antiquitate prægeminet, nō solum vana, sed & falsa hæc eorū gloriatio est. Nihilominus & metra, quæ ab eo dicuntur, quōd certis pedum mensuris atque spatijs terminentur, eadem sancta scriptura non ignorauit. Psalterium enim lyrici composuere pedes & sancti Iob pene totum volumē hexametris constat versibus, dactylo, spondeoq; currentibus.

De rhetorica vel partibus rhetorica, quod isti omnibus bene vitatur sacra scriptura pro re & tempore.

CAPVT XII.

Rhetorica, id est, benedicendi scientiam, quisquis vnquam apertis alicubi vidit oculis, ut faciem eius veraciter internoscere possit, ipse ad eandem de qua loquimur scripturam accedens, nisi forte dormiter, aut malevolentia nubilo cæcuiat, dicere non fallitur, quia maxime illic est. Primæ partis eius, id est, inuentionis hic exemplum breuiter colligamus. Sunt enim rhetorice partes quinque, scilicet inuentio, dispositio, elocutio, memoria, pronuntiatio. Inuentionem ergo hic suspicientes primum dicamus istorū, de quibus nunc loquimur rhetorum verorum qui sanctam cōscribendo scripturā causas dei cū homini-

Iudic. 2.

2. Para. 25